ПОЛОЖЕННЯ
про організацію та проведення практики у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

м. Івано-Франківськ
2026 рік

ПЕРЕДМОВА

1. ВНЕСЕНО	Навчально-методичним відділом Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
2. РОЗРОБНИК	начальник навчально-методичного відділу Солонець Ірина Федорівна
3. РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО	Вченою радою Карпатського національного університету імені Василя Стефаника Протокол від 24 лютого 2026 р. № 04
4. ВВЕДЕНО В ДІЮ	наказом ректора Карпатського національного університету імені Василя Стефаника від 09 березня 2026 р. № 312
5. УПРОВАДЖЕНО НА ЗАМІНУ	Положення про організацію та проведення практики у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника, схваленого Вченою радою університету від 28 жовтня 2025 р., протокол № 11 та введеного в дію наказом ректора від 07 листопада 2025 р. № 1059 (редакція 3)

© Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2026

Усі права на цей документ належать
Карпатському національному університету імені Василя Стефаника.
Будь-яке копіювання, відтворення чи поширення змісту документа (повністю або частково) без офіційного дозволу університету заборонено.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію та проведення практики здобувачів у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (далі – Положення, далі – Університет) розроблено відповідно до чинного законодавства у сфері освіти України: Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти України 08 квітня 1993 р. № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти України № 351 (0351281-94) від 20 грудня 1994 р.), Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

1.2. Це Положення регламентує питання проведення всіх видів практики для здобувачів освіти Університету для всіх освітніх програм, спеціальностей та рівнів освіти.

1.3. Практика є невіддільною складовою освітньо-професійних (ОПП) і освітньо-наукових програм (ОНП) підготовки фахівців. Вона спрямована на формування загальних і фахових компетентностей здобувачів вищої освіти, закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, набуття й вдосконалення відповідних компетентностей за спеціальностями.

1.4. Місцем проведення практики можуть бути сучасні підприємства, (організації, установи) різних галузей та секторів освіти й науки, охорони здоров’я, культури, державного управління, а також бази за межами України, навчальні, навчально-практичні центри, заклади освіти за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі навчальних планів і програм. У будь-якому випадку бази практики повинні мати у своєму складі фахівців, що виконують роботу відповідного до профілю підготовки здобувача.

2. ВИДИ І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Види та обсяги практик визначаються освітньо-професійними й освітньо-науковими програмами підготовки фахівців, що відображається в навчальних планах та графіках освітнього процесу.

2.2. Види практики:

- пропедевтична (відповідно фаху) практика;
- навчальна (екскурсійна, волонтерська, перекладацька, технологічна, корективно-фонетична (мовна), літературно-краєзнавча, пленерна та інші відповідно до ОПП і ОНП);

- виробнича (технологічна, конструкторська, педагогічна в закладах освіти, асистентська, навчально-виховна, педагогічна в оздоровчих закладах, експлуатаційна, економічна, педагогічна для непедагогічних спеціальностей другого (магістерського) рівня, волонтерська, організаційно-управлінська, юридична, обліково-аналітична, виконавська, диригентська, акторська, культурологічна та ін.);

- виробнича (асистентська) є обов'язковим компонентом ОПП для третього (освітньо-наукового) рівня, спрямованим на набуття викладацьких навичок у закладах вищої освіти;

- науково-дослідна;

- переддипломна.

2.3. Метою *пропедевтичної практики* є ознайомлення здобувача освіти з майбутньою професійною діяльністю, розвиток його творчих здібностей, здатностей до ділового спілкування, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень.

Метою *навчальної практики* є ознайомлення здобувачів зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок, формування вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретного фаху.

Навчальна практика може проводитися в навчальних кабінетах і лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, полігонах, навчальних господарствах, навчально-дослідних ділянках, творчих колективах, навчально-практичних центрах та інших допоміжних об'єктах Університету, а також в організаціях, підприємствах відповідного профілю на основі укладених угод.

Метою *виробничої практики* є перевірка, поглиблення та закріплення знань, отриманих здобувачами освіти в процесі вивчення теоретичних курсів, отримання практичних навичок в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок з обраної професії, а також збір матеріалу для виконання наукових робіт, передбачених навчальним планом.

Виробнича практика проводиться на підприємствах (організаціях, установах) на основі укладених угод. Базою виробничої практики можуть бути організації й установи різних галузей та секторів освіти й науки, економіки, культури, державного управління, фінансові та бюджетні установи, виробничо-промислові підприємства різних форм власності тощо, які забезпеченні висококваліфікованими кадрами й відповідають вимогам програми практик відповідних рівнів вищої освіти.

Метою *(виробничої) асистентської практики* є забезпечення зв'язку між науково-теоретичною і практичною підготовкою здобувачів другого (магістерського) рівня, а саме формування компетентностей, пов'язаних із

плануванням, організацією та проведенням навчальних занять, методичним забезпеченням освітніх компонентів, здійсненням поточного контролю знань здобувачів освіти та дотриманням принципів академічної доброчесності.

Метою *науково-дослідної практики* є поглиблення навичок самостійної наукової роботи, розширення наукового світогляду здобувачів освіти, дослідження проблем теорії й практики дослідження. Науково-дослідна практика передбачає здатність до визначення структури та логіки майбутньої наукової (дипломної) роботи.

Науково-дослідна практика другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться без відриву від навчання у вільні від теоретичних занять дні згідно з графіком освітнього процесу в Університеті.

Переддипломна практика здобувачів освіти проводиться з метою узагальнення і вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь, навичок та компетентностей, оволодіння професійним досвідом та готовності їх до самостійної трудової діяльності, а також збору матеріалів для виконання дипломної (проєктної) роботи.

2.4. Зміст практики визначається її програмами: наскрізною програмою та робочою програмою/силабусом (для конкретних видів практики).

2.5. Практика в межах навчального року може проводитись як впродовж певного періоду, так і шляхом чергування з теоретичними заняттями. Здобувачі освіти, які працюють за обраною спеціальністю не менше, ніж півроку до початку практики, мають право на її зарахування за умови своєчасної здачі документів і захисту практики в Університеті.

3. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ: ПРОГРАМИ, БАЗИ

3.1. Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність здобувачів і керівників практики, є *наскрізна програма практики.*

3.2. *Наскрізна програма практики (НПП)* – це основний організаційно-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівень компетенцій), які здобувачі вищої освіти повинні отримувати під час проходження кожного виду практики. Зміст наскрізних програм включає програми всіх практик на кожному рівні здобуття вищої освіти.

НПП розробляється навчальним підрозділом Університету згідно з навчальними планами, відповідно до ОПП підготовки фахівців. НПП повинна мати таку структуру: найменування практики, семестр, в якому передбачена практика, тривалість практики (тижні), вступ, мета і завдання практичної підготовки здобувачів освіти структурного підрозділу відповідно до

спеціальностей; структура практичної підготовки у підрозділі: види практик, послідовність проходження, кількість кредитів (годин) на кожен вид, форма контролю; специфічні особливості організації та проведення практики (за необхідності).

3.3. На основі НПП розробляються і затверджуються робочі програми/силабуси відповідних видів практики.

Робоча програма та силабус практики вважаються навчально-методичними документами, які регламентують порядок проведення окремо взятої практики. Вони входять до комплексу основних навчально-методичних документів, які реалізують завдання ОПП фахівців освітніх ступенів та відповідають їхньому змісту щодо практичних знань і навичок.

Структура робочої програми/силабусу повинна відповідати загальним вимогам, що ставляться до документів такого виду.

3.4. Місцем проведення (базою практики) всіх видів практики можуть бути підприємства (установи, організації) різних галузей: науки, освіти: дошкільні заклади, гімназії, ліцеї, коледжі, заклади вищої освіти; навчальні, навчально-практичні центри, навчально-виховні центри позашкільного спрямування, навчально-виробничі майстерні, навчальні господарства; лікувальні заклади охорони здоров'я; заклади культури; торгівельні центри; об'єднані територіальні громади (ОТГ); заклади державного управління тощо, а також бази практики (згідно з укладеними договорами) за межами України. Як бази практики, можуть використовуватися навчально-виробничі та наукові підрозділи Університету, дослідні господарства, музеї, навчально-виробничі майстерні.

Тривалість дії договору щодо проходження практики узгоджується сторонами договору.

3.5. Здобувач вищої освіти може самостійно обрати місце проходження практики. У такому разі він зобов'язаний за 2 місяці до її початку принести згоду на проходження практики від керівництва цієї бази. На підставі цього документу та заяви здобувача освіти Університет укладає угоду з відповідною базою про проходження практики.

3.6. Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти проходять практику за індивідуальним планом без відриву від виробництва з врахуванням навчального плану освітньої програми.

3.7. Працевлаштовані за фахом здобувачі освіти можуть пройти практику за місцем роботи. Для цього вони надають такі документи: заяву здобувача освіти на ім'я декана/директора, довідку з місця роботи та клопотання керівника установи щодо готовності організувати проходження практики у вверенному йому закладі. Зазначена заява здобувача освіти погоджується

гарантом ОП, завідувачем кафедри та деканом/директором підрозділу. У такому випадку договір про проведення практики не укладається.

3.8. Якщо практика проводиться в структурних підрозділах Університету, договори не укладаються.

3.9. На практику здобувачі освіти направляються наказом ректора Університету. При отриманні подвійної освіти всі види практик перезараховуються.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

4.1. Організаційне керівництво практиками Університету координується начальником навчально-методичного відділу.

4.2. Безпосереднє навчально-методичне керівництво та виконання програми практики забезпечують керівники практики від структурних підрозділів Університету.

4.3. До керівництва практикою залучаються викладачі, які мають досвід практичної роботи за фахом, на підприємствах та інших об’єктах практики.

4.4. Структурний підрозділ подає методисту навчально-методичного відділу в електронному варіанті проєкт наказу про проведення практики. Керівник практики від підрозділу та керівники-методисти циклових комісій і кафедр розподіляють між собою проведення всіх організаційних заходів щодо практики (настановча конференція, інструктаж з техніки безпеки, супровідні документи тощо). Зразки супровідних документів подано у Додатку 1.

4.5. Тривалість робочого часу здобувачів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України і складає для студентів віком від 15 до 16 років 24 години на тиждень, від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.1991, № 3610-12 від 17.11.1993, № 263/95 ВР від 05.07.1995), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.1991, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.1993).

4.6. Обов’язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договору на проведення практики.

4.7. Організація та проходження практики, пов’язаної з академічною мобільністю здобувачів освіти, регламентується відповідним «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету імені Василя Стефаника».

4.8. У разі запровадження дуальної освіти у певному підрозділі, практика проводиться на відповідних підприємствах/організаціях відповідно до норм «Положення про дуальну форму освіту здобуття вищої освіти у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

5. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

5.1. Здобувачі освіти Університету зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики (відповідного підрозділу), направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, щоденник, індивідуальне завдання тощо), прослухати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, дослухатися до вказівок керівників-методистів;
- вивчити і дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно здати матеріали практики, передбачені РПП, та у зазначені терміни захистити практику.

5.2. Здобувачі освіти мають *право:*

- за наявності вакантних місць бути зарахованими на штатні посади баз практики, якщо робота на них відповідає вимогам робочої програми/силабусу;
- при проходженні виробничої педагогічної практики в оздоровчих закладах обіймати посади вихователів-педагогів;
- на повторне проходження практики у випадку відсутності здобувача освіти на базі практики з поважної причини за умови надання відповідних документів та за рішенням керівництва підрозділу Університету;
- на самостійне обрання місця проходження виробничої практики;
- проходити практику на випускному курсі за майбутнім місцем працевлаштування (за умови представлення документів про працевлаштування на об'єкті практики після закінчення Університету);
- у разі дистанційної/змішаної форми організації праці практики на підприємстві, у закладі чи установі, здобувач освіти має право проходити практику у відповідній формі організації.

6. ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

6.1. Для поглиблення теоретичних знань і набуття необхідних компетентностей здобувачів освіти Університету керівники практик можуть скеровувати для проходження практики за межі України.

6.2. Групи здобувачів для проходження практики за межами України формують відповідно до укладених договорів з установами, організаціями та підприємствами інших країн.

6.3. Відповідальність за якісне формування груп покладається на деканів факультетів, директорів навчально-наукових інститутів, завідувачів кафедр/ циклових комісій тощо.

6.4. Програму проходження практики за межами України готують викладачі випускових кафедр.

6.5. Після повернення в Україну здобувачі зобов'язані представити звітну документацію відповідно до вимог РПП й захисти її згідно із загальними вимогами.

6.6. У період особливих умов провадження освітнього процесу (воєнний стан, карантин тощо) здобувачі освіти, які перебувають за кордоном і навчаються за індивідуальним графіком, можуть проходити практику за місцем перебування, якщо це не суперечить вимогам державного стандарту. У таких випадках (на період особливих умов) практика провадиться на підставі погоджувальних листів від керівників установ, де планується проходження практики.

6.7. Забороняється направляти здобувачів освіти на практику за межі України, у країни та на підприємства, установи та організації, що визнані агресорами згідно з чинним законодавством України.

Забороняється направляти студентів на практику за межі України, у країни та на підприємства, установи та організації, робочою мовою спілкування, мовою засідань, заходів, зустрічей яких є мова агресора.

7. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

7.1. Джерела фінансування практики здобувачів Університету визначаються формою замовлення на фахівців: державне або регіональне, кошти фізичних чи юридичних осіб. Для фінансування виробничої (педагогічної) практики можуть залучатися додаткові джерела фінансування, які не заборонені законом.

7.2. Розміри витрат на практики визначаються кошторисом і є частиною загальних витрат на підготовку фахівців.

7.3. Оплата відряджень викладачам-керівникам практик здійснюється закладом вищої освіти відповідно до законодавства України про оплату службових відряджень.

7.4. Відповідно до «Положення про проведення практики для студентів вищих навчальних закладів України» від 08 квітня 1993 р. № 93 оплата праці

безпосередньо керівників практики від бази практики здійснюється навчальним закладом на умовах погодинної оплати із розрахунку одна година на одного студента в тиждень.

7.5. Форма та порядок оплати праці безпосередніх керівників-методистів від бази практики визначається взаємною домовленістю сторін в угоді на проведення практики здобувачів освіти Університету.

7.6. Під час практики, у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати, за здобувачами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

7.7. За наявності угоди між Університетом та підприємством (організацією, установою) за письмовою згодою здобувачів і за умови сплати в період виробничої практики здобувачам заробітної плати, 50% її може направлятися на рахунок закладу вищої освіти для здійснення його статутної діяльності, зміцнення навчально-матеріальної бази, соціальний захист студентів, проведення культурно-масової та фізкультурно-спортивної роботи тощо.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

8.1. В Університеті форми звітності й оцінювання знань здобувачів освіти визначають робочі програми/силабуси практик відповідно до їх виду.

8.2. Практики здобувач захищає перед комісією, призначеною кафедрою/цикловою комісією.

8.3. Форма звітності за практику визначається навчальним планом, робочою програмою/практикою практики.

8.4. Звітна документація про проходження здобувачами різних видів практик зберігається на кафедрі упродовж року.

8.5. Оцінку за практику враховують при призначенні стипендії.

8.6. Здобувач освіти, який не виконав програму практики, відраховується з Університету. Якщо програма практики не виконана здобувачем з поважної причини, то Університет надає можливість здобувачу пройти практику повторно (в межах графіка освітнього процесу).

8.7. Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри/циклової комісії та заслуховуються вченою/педагогічною радою структурного підрозділу Університету не менше одного разу впродовж року.

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІН

№ з/п	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	Увесь зміст			Рішення Вченої ради	24.02.2026 р.	Солонець І.Ф.